

De enige weg naar voren

Hare koninklijke Hoogheid **Prinses Basma Bint Talal** heeft zich met overgave ingezet om een breed scala aan mondiale kwesties die samenhangen met duurzame ontwikkeling bekendheid te geven. Prinses Basma richtte het Jordaanse Hashemite Fund for Human Development op en is er hoofd van. Het is een niet-gouvernementele organisatie

die het opzetten van duurzame projecten in lokale gemeenschappen helpt vormgeven. Op internationaal niveau is zij de Honorary Human Development Ambassador voor het Development Programme van de Verenigde Naties, Global Goodwill Ambassador for het Population Fund van de Verenigde Naties, en lid van de Jury for the Equator Initiative. Prinses Basma heeft een doctoraal in Ontwikkelingsstudies aan de Universiteit van Oxford en is auteur van *Re-thinking an NGO: Development, Donors and Civil Society in Jordan*, een analyse van de impact van veranderende paradigma's met betrekking tot ontwikkeling. Als lid van het Earth Charter-comité, heeft prinses Basma betrokkenheid bij en ondersteuning van het Earth Charter gegenereerd in Jordanië en de regio. In 2002 ondertekenden 99 gemeenten een steunverklaring aan het Earth Charter. In 2003 presenteerde de Jordaanse minister van Onderwijs het Earth Charter aan de UNESCO General Conference, en het werd aangenomen.

Ik ervaar het als een groot voorrecht dat ik uitgenodigd ben om dit nawoord bij *Het Earth Charter in actie: Naar een duurzame wereld* bij te dragen. Het lezen van werk van anderen inspireert altijd: het leidt tot inzicht in hoe anderen naar de wereld kijken en deze begrijpen. Ik hoop dat ik in staat ben recht te doen aan de rijke verscheidenheid aan visies die in deze unieke uitgave gepresenteerd wordt.

Het boek toont aan dat er in de paar jaar na het op stapel zetten van het Earth Charter, al veel is bereikt. Het heeft intellectuelen aangezet fundamentele concepten en theorieën opnieuw te overdenken; politici werden gestimuleerd hun eigen beleid bij te stellen; economen hebben de axioma's waarop hun definitie van vooruitgang steunde, opnieuw bestudeerd; en het heeft 'gewone' activisten geprikkeld om de 'wijsheid' van experts in

twijfel te trekken. We zijn er getuige van dat de verwezenlijking van een nieuw model waarmee wij 'ontwikkeling' beschrijven, de enige weg naar voren is.

We worden er geregeld aan herinnerd dat we leven in een wereld die steeds globaliserender wordt. Economische groei is echter vaak afhankelijk van een consumentencultuur met ingebouwde veroudering van consumptiegoederen. Het wekt dus nauwelijks verbazing dat, zoals veel auteurs erkenden, politieke, economische, commerciële en sociale systemen die globalisatie tracht te kopiëren, in feite nogal duister zijn. Om met Einstein te spreken: "Je kunt geen problemen oplossen met de denkwijze die leidde tot het ontstaan ervan." In de zoektocht naar oplossingen om onze wereld te behouden, hebben we niet genoeg aan 'een maat voor allen'. Het is van belang dat we de specifieke lokale contexten erkennen en de lokale oplossingen respecteren. Waar het bijvoorbeeld gaat om de strijd tegen ziekten, weten we nu dat lokale kennis vaak veel effectiever is dan westerse wetenschap. Dit soort inzichten brengen ons ertoe werkzame stoffen te ontdekken in de regenwouden langs de Amazone, in dorre woestijnen en op bevroren vlaktes. De mensen in die streken tonen ook inzicht in sociale en economische organisaties waarmee wij de noodzakelijke omslag in mondiale systemen kunnen bereiken. Als we hun lokale visies willen kennen en ervan willen leren, moet hun stem wel gehoord worden en moeten wij luisteren. Die diversiteit aan opvattingen is een genot. Zoals veel medewerkers al zeiden, in de woorden van het Earth Charter: "Daarvoor is een verandering van geest en hart nodig" (De weg naar voren, tweede alinea).

Onze context verschilt, maar onze visies en waarden delen we. Mijn eigen culturele erfgoed ligt bij de Arabische bedoeïenens stammen in de woestijn, en toch spiegelde ik mezelf aan de verhandeling over de Inuit op Groenland. Het artikel deed ons eraan herinneren dat "we de zaken grondig moeten aanpakken en onszelf afvragen: 'Welke rol speel ik hierin, hoe onbeduidend ook? Wat kan ik doen om een zetje in de goede richting te geven, hoe klein ook?'"

Dit leidt de lezer naar het andere deel van de titel: *het Earth Charter in actie*. Ons wordt dringend verzocht de nobele stellin-

gen te vertalen naar concrete acties. Moeilijk zal dat niet zijn. Overal ter wereld zijn groepen 'gewone' mensen bezig de armen en gemarginaliseerden bij te staan om een duurzaam bestaan op te bouwen. Hun 'mensgerichte' werk legt een solide basis voor een bredere aanpak die ook gericht is op de aarde. Beide kwesties zijn met elkaar verweven, omdat arme mensen, levend aan de zelfkant, het meest te winnen hebben bij het duurzaam gebruik van beperkte hulpbronnen.

Vrouwen, bijvoorbeeld, vormen de spil van de overleving van de menselijk soort. Generaties lang vormden vrouwen de voorhoede bij campagnes ter bescherming van de hulpbronnen van de wereld. Een voordeel van de technologische revolutie is dat de inzet van die vrouwen nu wereldwijd op televisie wordt getoond. Tot slot is hun bijzondere rol erkend: mondiale prijzen, zoals de Nobelprijs voor de Vrede, zijn hun toegekend.

Het Charter biedt jongeren een verbindende, gemeenschappelijke plek om hun toewijding aan het project Aarde kenbaar te maken. Dit was nog nooit zó essentieel: meer dan 50 procent van de wereldbevolking is jonger dan 25 jaar. Het netwerk van het Earth Charter Youth Initiative is bedoeld als platform waar jongeren hun grote verscheidenheid aan religie, klasse, en etniciteit als positieve waarde, en dus niet als mogelijke breuklijn, mogen genieten. Hoe meer jongeren samenwerken, des te wijder worden de kringen van verandering die zij in de mondiale samenleving creëren. Onze drie miljard jongeren moeten niet behandeld worden als potentiële consumenten van mondiale producten, maar als de verschaffers van mondiale oplossingen. Zij lopen voorop bij het opnieuw stellen van prioriteiten, zodat persoonlijk welzijn en rechtvaardigheid verre uitstijgen boven materiële rijkdom.

Dit boek illustreert de manieren waarop die jeugdige creativiteit kan worden aangewend. De 'Ark of Hope', bijvoorbeeld, waar jonge mensen worden uitgenodigd hun boodschappen en symbolen van wat hun voor ogen staat voor de toekomst te uiten, is een concept dat heel eenvoudig aangepast kan worden aan andere culturele en religieuze contexten. Het Brink Expedition Team maakt mensen bewust van de dreiging die uitgaat van klimaatverandering, maar doet dat overeenkomstig de overtuiging van de teamleden: ze reizen zonder fossiele brandstof. Hun actie vormt een avontuur dat jonge mensen inspireert om in positieve, aan dit leven toegewijde termen, hun alternatieve denkbeelden voor het beter organiseren van deze wereld onder woorden te brengen.

Bij al deze inspanningen speelt educatie een centrale rol. Overal ter wereld begint de gedachte aan een meer holistische wijze van leren door te dringen. De formele onderwijsstijl schiet tekort als het gaat om de nieuwe kennis, vaardigheden en het gedrag. Die nieuwe elementen worden verinnerlijkt door levenslange overdenking en leren. Dit vereist een open geest voor nieuwe ideeën, het kritisch beschouwen van bestaande paradigma's, en een waarachtige dialoog die alle verschillende

visies omvat. Dergelijke interacties leiden tot diepe en blijvende transformaties in hoofd en hart. De toekomst is niet voorbeschikt, maar wordt bepaald door menselijke keuzes en handelingen. Tot op zekere hoogte kunnen we onze toekomst kiezen; dit boek verschaft inzicht in de keuzes die we zouden moeten maken.

Dit is wel het nawoord, maar zeker niet het laatste woord. Dit is een debat dat door blijft gaan en waarover al doende steeds opnieuw wordt nagedacht. ●